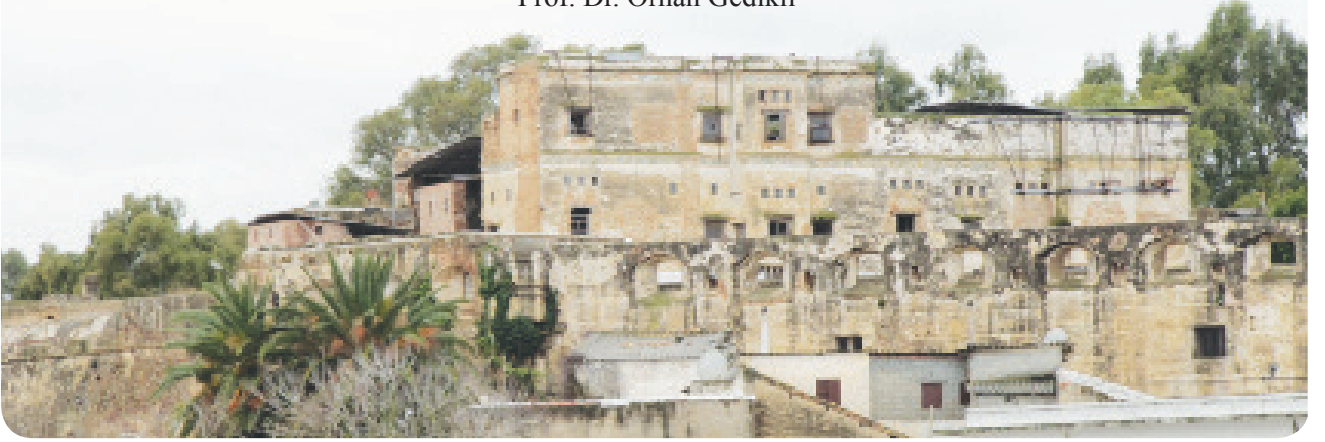

Cezayir’de Türk İzleri / 2

Prof. Dr. Orhan Gedikli

Restore edilmeye başlanan Barbaros Hayrettin Paşa'nın konağı

Fransızların Cezayir’e Girdiği Limandayız

Yağmur altında süren bir gezi sonunda şehir merkezine dönüyoruz. Dönüş yolu üzerinde Cezayir’in yeni Limanına uğruyoruz. Fransızların 1830’da Cezayir’e giriş yaptıkları Limanın burası olduğunu söylüyor rehberimiz ve bu bölgede şiddetli çarpışmaların olduğunu ilave ediyor.

Burada Türkler tarafından yapılmış Gümrük binası, Liman surları ve diğer tarihi eserleri görüyoruz. Akşam karanlığında çok iyi olmasa da Limanı deniz tarafından çeviren surlara kadar gidiyoruz. Liman gezimizden sonra şehir merkezine dönüyoruz. Yol üzerinde bir lokantada akşam yemeğini yiyoruz ve erkenden otele gelip istirahate çekiliyoruz. Çünkü bir gün sonraki gezi yerimiz eski Cezayir yani Kasba bölgesi olacak.

Cezayir’de tarihi Kasba’dayız (Eski şehir)

Cezayir’de üçüncü günümüzde geziye erken başlıyoruz. Kahvaltıdan hemen sonra arabayla Kasba bölgesinin girişine yani eski Limana gidiyoruz. Eski Liman yani adalar bölgesini sahil yolundan görüyor ve çekiyoruz. Eski Liman

bölgesinin çoğunluğu askeri alan olduğu için iç kısımlara kadar giremiyoruz. İç kısma giremesek de, uzaktan Barbaros’un inşa ettirdiği limanı seyrediyor ve fotoğraflarını çekiyoruz. Liman ile Kasba arasında sahil yolunda biraz yürüyoruz. Yolun sağındaki eski döneme ait camileri ve yapıları görüyoruz. Burada çok kalmadan arabayla Kasba bölgesinin en üst kısmına çıkıyoruz ve buradan itibaren artık yaya gezimiz başlıyor. Öncelikle Kasba Bölgesi’ndeki Barbaros Hayrettin Paşa’nın heykelinin olduğu kısma geliyoruz. Hemen heykelin karşısında eski hapishane binası bulunuyor. Eski hapishane şimdi askeri tesis olduğu için burada da fotoğraf çekimi yasak. Barbaros’un Heykeli’nin hemen arkasında eski surlar bulunuyor. Bu surlar tamamen Osmanlı eserleridir.

Rehberimiz Kasba bölgesi hakkında gruba bilgi aktarıyor. Tam bu sırada yağmur yine yağmaya başlıyor. Ancak biz durmuyoruz. Geziye devam ediyoruz.

Yukarıdan aşağıya Kasba bölgesini geziyoruz. Bu eski şehir bölgesi aynı bizdeki Ege sahilleri gibi beyaz boyalı iki-üç veya dört katlı evlerden oluşuyor. Evlerin dış cephelerinin boyaları dökülmüş olsa da klasik Ege- Akdeniz yapı stilini devam ettiriyor. Cezayir’in

her bölgesinde olduğu gibi Kasba bölgesinde de yoğun restorasyon faaliyetleri var. Bunlar bitince Kasba bölgesinin Akdeniz’in en güzel eski mimariyi bulunduran bölgelerinden birisi olacağı kesindir. Yanımızda Cezayir polisleri güvenlik önlemleri alıyorlar. Öncelikle Türk Mahallesi ve Türk evini geziyoruz. Burada ay-yıldız damgalı kapılarda fotoğraflar çekiyoruz ve beş katlı bir Türk evini geziyoruz. Bu

Türk mahallesindeki ay-yıldızlı ev kapısı

Türk mahallesinin girişi

evin çatısından kuş bakışı Kasba bölgesini ve eski limanı seyrediyoruz. Evin çatısından Barbaros'un restorasyon halindeki sarayının fotoğraflarını çekiyoruz ve gezimize devam ediyoruz.

Kasba'nın dar ara sokaklarında ilerleyerek aşağıya Barbaros'un gemilerini demirlediği Limana doğru ilerliyoruz. Arada eski antika eser-

ler satan dükkânlara girip çıkıyoruz.

Antik eşyalar satan bir dükkân sahibi ile sohbet ediyoruz. Türk olduğumuzu öğrenince yüzü gülüyor. Gelişimizden çok memnun oluyor.

"Siz Türkler hayırlı insanlarsınız, güzel insanlarsınız" diyor. Ay yıldızlı eski avize ve lambaları bize gösteriyor. Antika eşyalardan alıyoruz. Dar ara sokaklarda ilerlerken yine bir ecdat yapısı çeşmeye rastlıyoruz. Suyundan içerken bir yandan da yapan dedelerimize dualar ediyoruz.

Burada Cezayir'de pek çok müridi olan bir tarikat şeyhinin türbesini ziyaret ediyoruz. Türbede dua eden, namaz kılan Cezayirlileri görüyoruz. Bu arada türbeye yemekler geliyor. Rehberimiz her gün burada fakirlere yemek verildiğini söylüyor. Türbe bölgede çok önemli bir ziyaret yeridir. Görevli Türbedeki büyük avizenin İngiltere Kraliçesi Viktoria'nın hediyesi olduğunu söylüyor. Kraliçenin bu türbede dua ettikten sonra çocuğu olduğu için onun hatırasına bu avizeyi tür-

Caddelerdeki duvar süslemeleri

beye hediye ettiğini anlatıyorlar. Ne kadar doğrudur bilinmez ancak biz bu hikâyeyi burada dinledik.

Gezimiz tüm hızı ile sürüyor. Kasba bölgesi içinde bir ilkokulu ziyaret ediyoruz. Okul Fransız işgal döneminde yapılmış mimari değeri çok yüksek bir bina. Resim çekilmesine müsaade edilmiyor.

Okulun mimarisi Arap ve Türk Mimarisine göre yapılmış. Bu da işgal döneminde Fransızların Kasba bölgesinde yaptıkları değişiklikleri bölgenin mimarisine uygun yaptıklarının göstergesi oluyor. Bunun nedeni halkın tepkisini çok çekmemek olabilir.

Öyle ya da böyle sonunda güzel bir eser ortaya çıkmış.

Ay-yıldızlı lambalar satan Cezayirli satıcı

Bir Osmanlı çeşmesi

Mustafâ Paşa Sarayı

Mustafâ Paşa Sarayı'nın girişi

Okulu gezdikten sonra şimdi müze olarak hizmet veren Osmanlı dönemi yöneticilerinden Mustafa Paşa'nın Sarayını gezmeye gidiyoruz. Saray girişinde misafirlerin beklediği geniş bir alan bulunuyor. Buradan iç avluya giriliyor.

Avlunun ortasında içinde renk garenk balıkların bulunduğu küçük bir havuz mevcut. Üç katlı sarayı geziyoruz. Misafir odaları, mutfak, banyosu, harem dairesi her şeyi ile Türk- İslam mimarisine göre yapılmış çok güzel bir eski saray burası. Buradan yine başka bir müzeyi görmeye gidiyoruz.

Bu müzede eskiden yönetim kademesindekilere ait bir evmiş. Müzede Cezayir'in tarihi süreci, kültürel değerleri ve tarım ürünlerinin saklanması hakkında bilgileri içeren eserler bulunuyor. Şimdi Kasba bölgesindeki gezimizin en önemli kısmına geliyoruz.

Keçova Camisi nin kitabesi

Osmanlı'nın Cezayir'deki En Önemli Dini Mabedi Keçova Camisi

Keçova Camisi ve hemen bitişiğindeki Hasan Paşa Sarayı. Keçova Camisi Türklerin Cezayir'de yaptığı en görkemli dini eserdir. Kasba'nın tam kalbinde bulunmaktadır. Caminin etrafı da şehrin en işlek alışveriş merkezidir.

Öncelikle Keçova Camisini gezmeyi arzuluyoruz. Ancak Cami ve hemen bitişiğindeki Hasan Paşa Sarayı restorasyon nedeniyle kapalı olduğundan ancak avlularına özel izin alarak girebiliyoruz. İçine girmek de giriş kapısına kadar gidip kitabelerini çekiyor orada dedelerimiz için dua ediyoruz. Cezayir'e gidecek olanlara mutlaka bu camiyi görmelerini tavsiye ediyorum.

Keçova Camisi

Türk Büyükelçiliğinden Cezayir'in görünüşü

Eğer Keçova Camisini görmeden dönerseniz o gezinizi olmamış saymalısınız.

Keçova Camisi'nden sonra hemen önündeki iğne atsan yere düşmeyecek kadar kalabalık olan çarşığı geziyoruz. Çarşının alanı çok geniş değil ama içinde her şey var.

Kötü hava şartları ve yağmur nedeniyle gönlümüzce gezemesek de istediğimiz şeyleri alacak kadar geziyoruz. Tadı dillere destan Cezayir hurmasının tadına bakıyoruz.

Gerçekten hurmanın lezzeti tahmin ettiğimizden çok daha fazla. Yeteri kadar hurma alıyoruz. Oradan öğle yemeği için limanda bir balık lokantasına geçiyoruz.

Yemekten sonra bir süre havanın açılmasından yararlanarak rüzgarlı olsa da sahilde dolaşıyoruz. Sahilden Başkent'in limanı çevreleyen yamaçlarını izliyoruz.

Rehberimiz karşı yamaçlarda denize ve Limana hâkim bir tepede büyük bir kilise gösteriyor ve bunun Afrika'nın en büyük kilisesi olduğunu söylüyor. Hep birlikte gi-

diyor ve Afrika'nın en büyük kilisesini de görüyoruz.

Cezayir'de en son gezeceğimiz yer hayvanat bahçesi ve botanik parkı oluyor. Bu Park hemen Şehitler Abidesi'nin altında yer alıyor. 1837 de beş bin dönüm bir alana yapılmış bir park.

Çok bakımlı olmasa da buraya gelen turistler için mutlak görülmesi gereken bir yer. Parkı yağmur altında dolaşmaya başlıyoruz.

Hemen her tür ağacın yer aldığı parkta ülkemizde görmediğimiz pek çok bitkiye rastlıyoruz. Rehberimiz bir dönem Tarzan filmlerinin burada çekildiğini söylüyor ve çekim yapılan alanlar ile birlikte ağaçları da gösteriyor.

Park gezisine iki-üç saat ayırıyoruz. Gezinin sonuna parkın en güzel yerini bırakıyoruz. Burası da özellikle törenlerin yapıldığı havuzlu kısım oluyor.

Bu kısımdan Şehitler Abidesi muhteşem görünüyor. Park gezisinden sonra Cezayir'de son akşam yemeğimiz için yine kebabçılar

çarşısını seçiyoruz. Her türlü et ürünlerinden ve Cezayir salatalarından oluşan menüleri içeren güzel bir akşam yemeği yiyoruz.

Bugün Cezayir'de son günümüz. Öğleden sonra Türkiye'ye döneceğiz. Öncelikle Cezayir'de önemli bir ticari eşya olan mercan satıcılarını gezeceğiz. Çünkü dünyada en iyi mercan çıkartılan yerlerden birisinin de Cezayir olduğunu öğreniyoruz.

Mercan satan bir dükkâna gidiyoruz. Bazı arkadaşlarımız hediye olarak mercan takılar alıyorlar. Hediyelik mercan alımından sonra grubumuz ikiye ayrılıyor. Bir gurup geziye devam ederken ben ve gazeteci İsmail Kahraman Türkiye'nin Cezayir Büyükelçisini ziyarete gidiyoruz. Büyükelçilik binası Cezayir'e hakim bir yerde bulunuyor.

Cezayir Büyükelçimiz Adnan Keçeci Bey yeni atanmış. Onun da Cezayir'de ilk günleri. Bizi çok iyi karşılıyor. Tanışma faslından sonra biraz da Cezayir'de durum nedir.

Türkiye olarak neler yapılabilir. Çünkü burası bir petrol ülkesi ve devlet olarak hiç borcu yok, üstelik cari fazlası var.

Büyükelçimiz Cezayir’de büyük bir potansiyel olduğunu ve Türk işadamlarının buraya daha fazla gelmeleri gerektiğini söyledi. Cezayir’de 160 kadar Türk işadamlarının olduğunu, bunun çok az bir sayı olduğunu ve ülkede potansiyelin yüksek olduğunu söyledi. Cezayir devletinin birinci sıraya ülkedeki konut sorununu çözmeyi aldığını ve bunun için büyük para ayırdığını ifade etti.

Ülkede inşaat sektöründe birinci sırada Çinlilerin olduğunu, bunun yerine biz Türklerin rahatlıkla geçebileceğimizi söyledi. Burada

işadamlarımıza ve Türkiye’yi yönetenlere büyük görevler düşüyor.

Özellikle inşaat sektöründeki Türk iş adamları bu fırsatları kaçırmayın. Sayın büyükelçimize nazik karşılamalarından dolayı çok teşekkür ediyoruz ve başarılar diliyoruz.

Bir gezgin olarak bizim Cezayir için söyleyeceğimiz son sözler şunlar olacaktır.

Batı Akdeniz’de Cezayir diye bir Müslüman ülke var. Orası 300 yıl Osmanlı yani Türk toprağı oldu. Cezayir’de Araplarla, Berberilerle ortak bir geçmişimiz var. Orada yatan şehitlerimiz var.

Bugün yaşayan pek çok Türk var. Türk mahalleleri var. Mimari kültür mirasımız var. Babası ya da annesi Türk olan pek çok kişi var. Yani orada kardeşlerimiz var. Kısaca Cezayir her hali ile bizim parçamızdır.

Barbaros Hayrettin Paşa onların da bizim de dedemizdir. Bunun bilincinde olalım. Türk halkı ve devleti olarak Cezayir’i yalnız bırakmayalım ve hep yanlarında olalım. Cezayir’e geziler düzenleyelim. Daha fazla tanış olalım.

Cezayir’i gezdikten sonra İstanbul Beşiktaş semtinde bulunan Büyük Türk denizcisi Kaptan-ı Derya Barbaros Hayrettin Paşa’nın kabri ni ziyaret edelim ve onun başında tüm denizcilerimiz için dua edelim.

- Bitti -

